

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

Fond 54

TUBIN, EDUARD

Inventariniimistu

1931-1944

Sissejuhatus

Eduard Tubin (18. juuni 1905 Tartumaal Kallaste läh. – 17. nov. 1982 Stockholm), eesti helilooja, dirigent

Eduard Tubin sündis Tartumaal Kallaste küla lähedal oma vanemate, Joosepi ja Sophie kolmanda pojana. Isa oli tegutsenud rätsepa ja kalurina, vabal ajal pillimehena pasunakooris. 1908. a. sai Tartus kooliõpetajate seminari lõpetanud pere vanim poeg Naelavere algkooli õpetajaks Alatskivil. Isal õnnestus poja kaudu kooli maa endale rentida ja nii asus kogu pere Naelaveresse. Eduard õppis algul “oma” koolis, seejärel Torila küla ministeeriumikoolis.

Esimese muusikajuhatuse sai Eduard Tubin oma isalt, varakult mängis ta kaasa nii ministeeriumikooli kui ka kohalikus orkestris. 1920. aastal astus Eduard Tubin Tartu Õpetajate Seminari. Üha süvenevast muusikahuvist sündisid esimesed kompositsioonid ja arenes mitme pilli mängimisoskus. 1924. aastal sai Eduard Tubinast ühtlasi Heino Elleri teooria- ja kompositsiooniklassi õpilane Tartu Kõrgemas Muusikakoolis. Peamine kõrval õppis ta mõnda aega ka orelit. Muusikakooli õpingud jätkusid ka siis, kui ta õpetajate seminari lõpetamise järel asus 1926 tööle algkooliõpetajana Nõos. Kooli lõpetas E. Tubin 1930. a.

1928. aastast tegutses Eduard Tubin Tartu Meestelaulu Seltsis koorijuhina, 1930. aastal kutsuti ta Vanemuise teatrisse repetiitoriks ja dirigendiks. 1935. a. hooaja töötas ta ka Estonia teatri muusikaosakonna segakoori dirigendina. Vanemuises jätkus pidev töö ooperi ja sümfooniakontsertide dirigendina kuni sõjakeerises Rootsi lahkumiseni 1944. aastal.

Stockholmis juhatas Eduard Tubin 1945-59 ja 1976-82 Eesti Meeskoori ning oli ajaloolise Drottningholmi teatri juures tegev orkestreerijana ja vanade, käsikirjas olevate ooperite ja balletimuusika partituuride taastajana. Tema peamiseks tegevuseks oli jätkuv helilooming.

Esimese sümfoonia kirjutamist alustas Eduard Tubin Tartus 1931. aastal. Armsaima mälestusena meenutab ta tunde koos õpetaja H. Elleriga, mil arutati ja lahendati sümfoonia kirjutamisel tekkinud probleeme. Tartu perioodil valmis neli sümfooniat, üldse kirjutanud 10 sümfooniat. Loonud balleti *Kratt* (1940) ja kaks ooperit, kaks viiulikontserti, kontrabassi- ja balalaikakontserdi, orkestriteoseid, kammermuusikat, koori- ja soololaule.

E. Tubina heliloomingu kõrgpunktiks kodumaal kujunesid sõja-aastad. Pärast sõda oli tema looming pikki aastaid võimude poolt keelatud ja põlu all, mõneti mahenes olukord Nõukogude Eestis 1950. aastate teisel poolel. Pagulasheliloojana ei leidnud E. Tubin kaua aega väärilist tunnustust ka Rootsis. Otsustavalt muutus olukord Rootsi kodakondsuse võtmisel. Avanesid tee Rootsi Heliloojate Liitu ja riiklikud toetused. Viimastel eluaastatel tuli ka kuulsus – tema muusika sai rohkeid avalikke ettekandeid, tuli auavaldusi ja auhindu, valimine Rootsi Muusikaakadeemia liikmeks.

Eduard Tubina muusika tuntuse tõstmisele kodumaal on andnud tähelepanuväärse panuse pianist Vardo Rumessen. Ja ehkki olid E. Tubina teosed pälvinud maailmas

küllaltki kõrge tunnustuse juba tema eluajal, algas tema loomingu tõeline võidukäik 1980. aastatel dirigent Neeme Järvi süstemaatiliste kontsertide ja heliplaadistustega.

TÜ Raamatukogus säilitatav Eduard Tubina käsikirjapärand on kogunenud helilooja emigreerumisel Tartusse mahajäänud paberitest – varasema sümfoonilise loomingu klaviiride mustandid, laululoomingu käsikirju jm. Ballaadi baritonile *Ylirmi* (1935) käsikiri oli 1980. aastateni trükis ilmumata ja pakkus muusikateadlastele avastamisrõõmu.

Kasutatud kirjandus:

Tubin, E. Autobiograafia // Eduard Tubin: bibliograafia. 1. osa, 1928-1944 / Koost. V. Jürisson. Tln., 1995. Lk. 9-12

Rumessen, V. Tubin ja meie // Eduard Tubin: bibliograafia. 2. osa, 1944-1982 / koost. V. Jürisson. Tln., 1997. Lk. 9-11.

Tubin, E. "Unustatud helilooja" // Eduard Tubin: bibliograafia. 3. osa, 1983-1997 / koost. V. Jürisson. Tln., 1998. Lk. 9-15.

- 1 Tubin, Eduard
Sümfoonia do minoor. Partituur. Mustandkäsikiri pliiatsikirjas.
1. dets.1931-11. mai 1934
76 l.
Osade lõpus dateeringud.
Erinevad eesti ja saksa noodipaberid.
- 2 Tubin, Eduard
Ylermi. Ballaad baritonile. (Eino Leino – Helkalaulud). Arno Niitofile esiettekandeks E. Tubin 1935.
Märts-aprill 1935
20 l. (1-17, 1-3)
L. 1-9 ümberkirjutus tindiga, l. 10-17 algkäsikiri pliiatsikirjas.
Lisa l.1-3: E. Leino. Ülermi. A. Annisti tõlge, millel E. Tubina kavandatava heliteose dramaturgilise ülesehituse märkmeid.
- 3 Tubin, Eduard
Kontsert viiulile ja orkestrile. Klaviiri mustand pliiatsikirjas.
6.-23. dets. 1941
70 l.
Erinevad eesti noodipaberid.
- 4 Tubin, Eduard
Sonaat viiulile ja klaverile Nr. 2. Teose algustaktide käsikiri pliiatsikirjas, läbi kriipsutatud.
1941
1 l.
- 5 Tubin, Eduard
III sümfoonia re minoor. Klaviiri mustand pliiatsikirjas.
1941-1942
69 l.
- 6 Tubin, Eduard
Lüüriline sümfoonia (Nr. 4). Klaviiri mustand pliiatsikirjas.
25. juuli-20. nov. 1943
50 l.
Iga osa lõpus dateering.
- 7 Tubin, Eduard
Ingel lindudega. Sõnad M. Under. Soololaul klaveriga.
Käsikiri pliiatsikirjas.
29. apr. 1943
4 l.

Säiliku nr.	Kirje
-------------	-------

- 8 Tubin, Eduard
Süit eesti tantsuviisidest viiulile ja klaverile. Käsikirja ümberkirjutus.
Juuli 1943
12 l.
- 9 Tubin, Eduard
Igatsus. Sõnad E. Enno. Soololaul klaveriga. Käsikiri pliiatsikirjas.
[1936]
- 10 Tubin, Eduard
Ole mu lapse lallitaja. Sõnad K. E. Sööt. Lastelaule.
Soololaul klaveriga. Käsikiri pliiatsikirjas.
[Mitte hiljem kui 1944]
2 l.
- 11 Tobias, Rudolf
E. Tubina restaureeritud lehekülg R. Tobiase 1897 alustatud
klaverikontserdi re-minoor I osa kadentsist. Käsikiri pliiatsikirjas.
[1940]
1 l.
Määranud V. Rumessen.

Sellesse inventarimistusse on kantud 10 (kümme) järjestikku nummerdatud säilikut.
Fondi korraldas ja nimistu koostas Tuuli Anvelt.

Tartus,
juuni 1971 ja aprill 1976

Sellesse inventarimistusse on kantud 11 (üksteist) järjestikku nummerdatud säilikut.
Isikuarhiivi täiendas ja nimistu redigeeris Mare Rand.

Tartus, märts 2004